

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ DERGİSİ

*Kürşat Çağrı BOZKIRLI**

1. Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü¹

1957 yılında kurulan Atatürk Üniversitesindeki ilk çalışmalar arasında Türkiyat araştırmaları önemli bir yer tutar. 1958 yılında Prof. Dr. Mehmet Kaplan'ın Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesine kurucu dekan olarak atanmasından sonra bu fakülte bünyesinde Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü açılmış, böylece Türkoloji çalışmaları başlatılmıştır. Kronolojik sıra itibarıyla Türkiye'nin üçüncü Türk Dili ve Edebiyatı bölümünün Erzurum'da açılması, Atatürk Üniversitesini Türkiyat araştırmalarının önemli merkezlerinden biri hâline getirir. İlk dönemlerde çoğunlukla Prof. Dr. Mehmet Kaplan'ın öğrencilerinden oluşan öğretim üyesi kadrosu, ilerleyen yıllarda Türkiye'nin farklı üniversitelerinde Türkoloji bölümlerinin yaygınlaşmasına ve gelişmesine önemli düzeyde katkı sağlamıştır. Aynı dönemde Fen-Edebiyat Fakültesi bünyesinde kurulan Tarih Bölümü de Türkiyat araştırmalarının güçlenmesine katkıda bulunmuştur.

Bu birikimin ürünü olan Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türkiye ve Türk dünyasında Türk dili, edebiyatı, tarihi, arkeolojisi, sanatı, halk bilimi, musikisi, kültür ve uygarlığı ile ilgili bilimsel araştırma ve incelemeler yapmak ve elde edilen bilgi, bulgu ve belgeleri bilim dünyasıyla ve ilgilileriyle paylaşmak amacıyla 11 Temmuz 1992 tarihinde kurulmuştur.

* Araş. Gör., Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, kursad36@gmail.com

1 Bu bölümde <http://www.atauni.edu.tr/#birim=turkiyat-arastirmalari-enstitusu> ve <http://www.turkiyatjournal.com/Defaultx.aspx?ID=2> adreslerindeki bilgilerden yararlanılmıştır.

Fotoğraf 1: Türkiyat Araştırmaları Enstitüsünün hizmet verdiği mekân.

Kuruluşunun ardından Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığının 07.10.1993 tarih ve 36/759 sayılı kararıyla Enstitü bünyesinde Türk Dili ve Edebiyatı ile Türk Tarihi Ana Bilim Dalları açılmıştır. Hâlihazırda ise Türk Dünyası Edebiyatları, Türk Dili ve Lehçeleri, Türk Dünyası Halk Bilimi, Türk Tarihi Ana Bilim Dalları bulunmaktadır.

Enstitü yönetmeliği 1 Mart 1994 tarih ve 21864 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. “Türk dünyasını birleştiren bilimsel, teknolojik, sanatsal ve kültürel ilişkilerin güçlenmesine katkı sağlamak amacıyla proje ve araştırmaları planlayıp koordine etme, böylece Türk dünyası ile Türkiye Cumhuriyeti arasında sağlam temellere dayalı dostluk, kardeşlik ve iş birliğinin geliştirilmesine katkıda bulunma” vizyonu ve “Türkiye ve Türk dünyası ile ilgili siyasi, sosyal ve kültürel yapı ve durumları araştırma ve inceleme; geniş bir coğrafyaya yayılan Türk kültürünün dil, edebiyat, tarih, sanat tarihi, musiki gibi unsurlarını araştırıp inceleyerek elde edilen sonuçları bilim dünyası ile paylaşma, çeşitli dallarda yapılan çalışmaları, bilimsel yöntem ve yaklaşımlar çerçevesinde gerçekleştirme” misyonu ile kurulan Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü tarafından yürütülen araştırma, inceleme, basın-yayın faaliyetleri ve diğer kültürel faaliyetler bu yönetmelik doğrultusunda yapılmaktadır.

Kuruluşundan günümüze kadar geçen 22 yıl içinde Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü bünyesinde Enstitünün kuruluş amacına

uygun olarak birçok araştırma ve proje yürütülerek çeşitli şekillerde yayına (16 kitap, 52 sayı dergi) dönüştürülmüş ve bilim dünyasının hizmetine sunulmuştur. Bunların yanı sıra yeniden oluşturulan Enstitü Kütüphanesi yaklaşık 3.000 kitap ile araştırmacılara hizmet vermektedir.

Fotoğraf 2: *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Kütüphanesinden görüntü.*

Yapılan yayınların dışında Türkiye Araştırmaları Enstitüsü Müdürlüğü tarafından seminer, sempozyum, panel ve konferanslar düzenlenmektedir. Bu kapsamda bugüne kadar toplam 36 konferans, 21 panel düzenlenmiştir.

Fotoğraf 3-4: *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü tarafından 2014 yılı içinde düzenlenen konferanslar.*

1992'den beri Türkoloji ile ilgili önemli faaliyetlerin yürütüldüğü Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsünün idareciliğini birbirinden kıymetli bilim adamları yapmıştır. 2013 yılına kadar sırasıyla Prof. Dr. Efrasiyap Gemalmaz, Prof. Dr. Turgut Karabey, Prof. Dr. Dilaver Düzgün ve Doç. Dr. Rıdvan Canım'ın yürüttüğü müdürlük görevini 2013 yılından beri de Prof. Dr. Cengiz Alyılmaz sürdürmektedir.

Prof. Dr. Cengiz Alyılmaz'ın göreve başlamasının ardından Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsünde bazı değişiklikler yaşanmıştır. İlk olarak aynı zamanda *TEKE* (Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim) dergisinin de sanat danışmanı olan Levent Alyap tarafından tasarlanan yeni logo Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü tarafından kullanılmaya başlanmıştır.

foto 5: Türkiyat Araştırmaları Enstitüsünün logosu

Diğer bir değişiklik de Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsünün en önemli akademik faaliyetlerinden biri olan *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*'nde yaşanmıştır. 2013 yılından itibaren adı geçen yayının editörlüğünü Doç. Dr. Osman Mert devralmıştır.

2. Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi:

Yayın hayatına 1994 yılında başlayan ve bugüne kadar başarılı bir şekilde devam eden *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi* uluslararası hakemli bir dergidir.

Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Sistemi (ULAKBİM), Akademia Sosyal Bilimler İndeksi (ASOS INDEX) ve Modern Language Association (MLA) indeksleri tarafından taranan dergi hem basılı olarak hem de elektronik ortamda yayımlanmaktadır.

Bu güne kadar yayımlanan 52 sayıya ilişkin sayısal bilgiler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1: Dergi'ye ait sayısal veriler

YIL	SAYI	MAKALE SAYISI
1994	1	16
1995	2-3	11-15
1996	4-5-6	14-13-15
1997	7-8	17-22
1998	9-10	23-30
1999	11-12 ² -13	29-30-30

2000		14-15		28-27
2001		16-17-18		22-34-28
2002		19-20		28-27
2003		21-22		29-24
2004		23-24-25- 26		25-19-19-19
2005		27 ³ -28 ⁴		27-20
2006		29 ⁵ -20-31 ⁶		18-14-18
2007		32-33-34- 35		17-19-18-20
2008		36-37-38		19-18-18
2009		39-40-41		69-23-22
2010		42-43 ⁷ -44		18-26-19
2011		45-46		17-22
2012		47-48		23-26
2013		49-50		29-25
2014		51-52		26-18
			TOPLAM	1183

Tablo 1’de görüldüğü gibi derginin yayımlanan 52 sayısında toplam 1183 makaleye yer verilmiştir.

Yayımlanan 52 sayının içeriği incelendiğinde makalelerin arkeoloji, coğrafya, dil, edebiyat, eğitim bilimleri, ilahiyat/tasavvuf/din eğitimi, kütüphane-cilik, mimari, müzik, psikoloji, sosyoloji, tarih, Türkçe eğitimi, Türk lehçeleri, yabancı dil öğretimi ve tanıtma yazılarından oluştuğu görülecektir.⁸ Yayımlanan makale sayısı ve makalelerin içerikleri düşünüldüğünde derginin sosyal bilimlere önemli katkı sağladığı görülmektedir.

2013, *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*’nin elektronik ortamda yenilendiği yıl olmuştur. Bu yıl içinde yeni bir internet sitesi (www.turkiyatjournal.com) ve site bünyesindeki modern makale takip sistemi araştırmacıların istifadesine sunulmuştur. Yeni makale takip sistemi ile yazarlar makalelerinin tüm hakem ve yayın süreci hakkında bilgi sahibi olabilmektedir.

Ayrıca, daha önce yayımlanan tüm sayılar yeni sisteme aktararak tüm makaleler için DOI (Dijital Nesne Tanımlayıcı) numarası temin edilmiştir. Böylelikle derginin uluslararası niteliğine önemli bir katkı yapılmıştır.

3 Prof. Dr. Şinasi Tekin Özel Sayısı

4 Prof. Dr. Fahrettin Kırzioğlu Özel Sayısı

5 Prof. Dr. Zeki Başar Özel Sayısı

6 Atatürk’ün Doğumunun 125. Yılı Özel Sayısı

7 Prof. Dr. Muhan Bali Özel Sayısı

8 Makale içerikleri ile ilgili detaylı bilgi için bk. <http://www.turkiyatjournal.com/OncekiSayilar.aspx>; <http://e-dergi.atauni.edu.tr/ataunitaed/issue/archive>

foto 6-7: Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi'nin ilk ve son sayısına ait kapak fotoğrafları

Dergi açısından önemli bir diğer değişiklik yayın süresi bağlamında bir standardın yakalanması olmuştur. Daha önce bir yıl içerisinde farklı sayılarda yayımlanan dergi, yılda iki kez yayımlanır hâle getirilmiştir. Yenilenen yazım ve yayın ilkeleri ile biçimsel açıdan da bir standart yakalanmıştır.

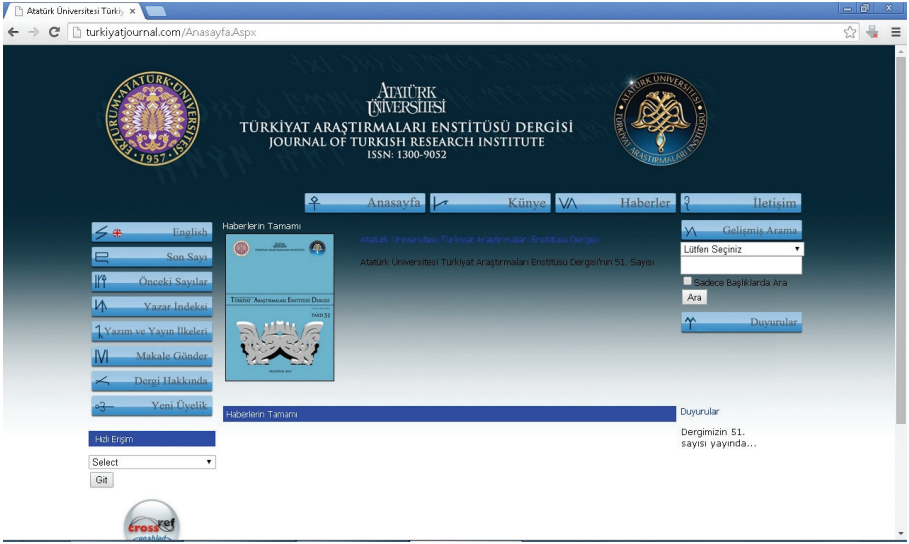

foto 8: Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi'nin yeni internet sitesine ait görüntü

2014 yılı içinde *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi* TÜBİTAK'ın DergiPark⁹ projesine dâhil edilmiştir. Bu projenin içerisinde yer almak *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*'nin itibar ve tanınırlığı açısından büyük önem arz etmektedir.

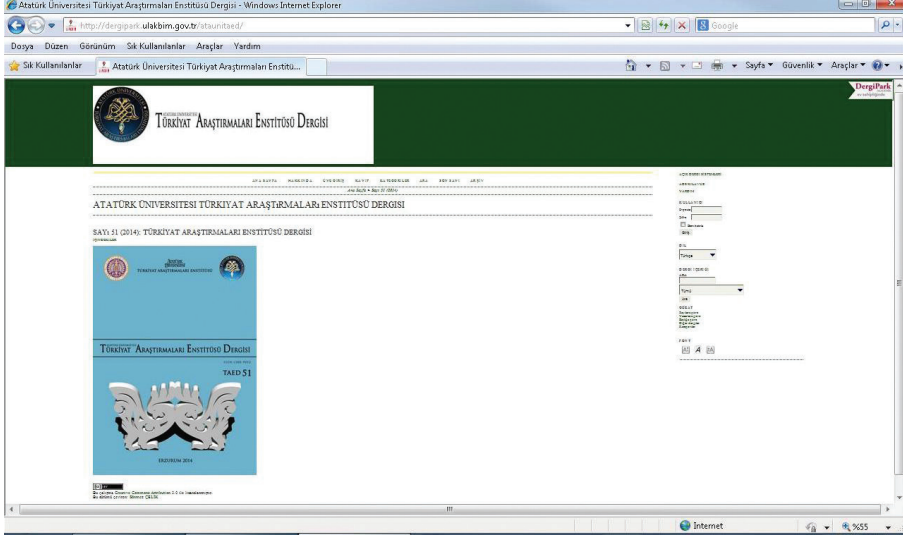

foto 9: *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*'nin DergiPark'taki görüntüsü

Eylül ayı içinde (15.09.2014) 52. sayısı araştırmacılarla buluşan *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*'nin 1994'ten bu yana kesintisiz bir biçimde yayımlanmasında ve yayın kalitesinin her sayıda daha da artırılmasında emeği geçen herkese teşekkür ederiz.

Kaynaklar:

<http://www.atauni.edu.tr/#birim=turkiyat-arastirmalari-enstitusu>

<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/>

<http://www.turkiyatjournal.com>

9 <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/>

